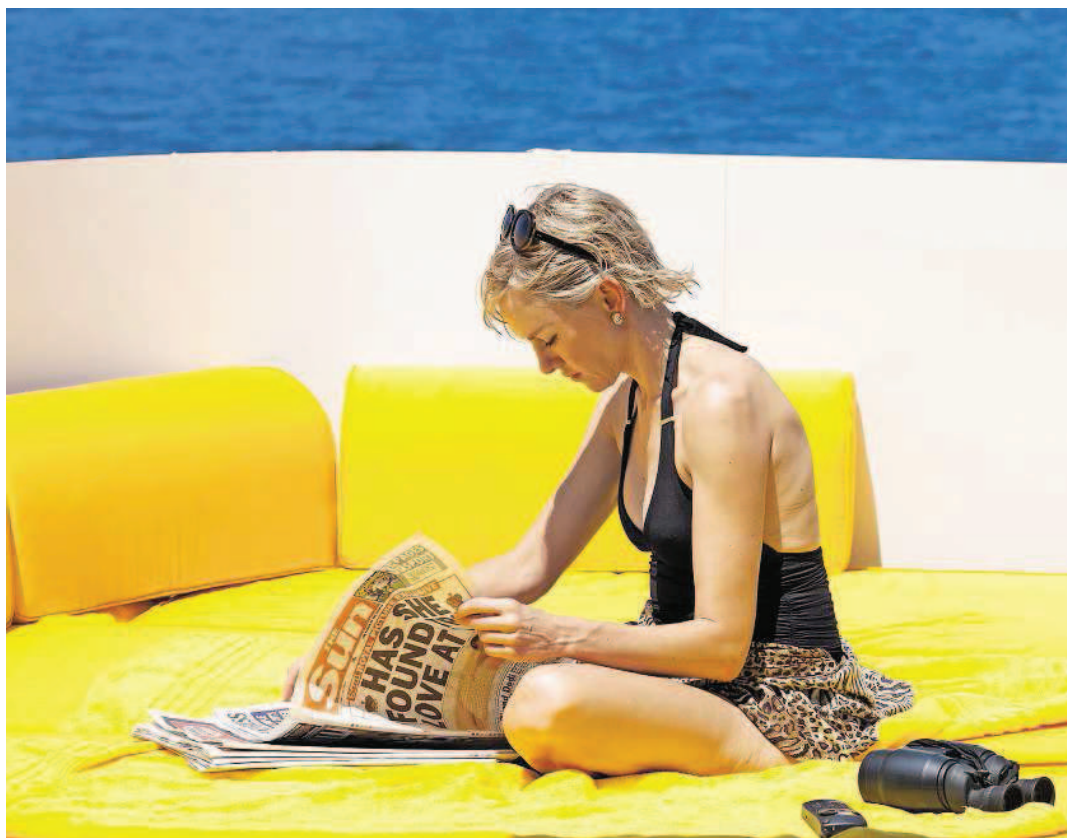

Film

MISE NOVÝ ŽIVOT Poté co Lady Diana (ve filmu ztvárněná Naomi Wattsou) opustila tísňový život v Buckinghamském paláci, vrhla se do nečekávaného mileneckého vztahu s pákistánským kardiologem Hasnatem Khanem. V patách měla bulvár. FOTO: BONTONFILM

Očima princezny

Film Diana působí dojmem, jako by ho točila sama Lady Di
Biografický snímek zachycuje poslední dva roky jejího života

Petr Fischer
petr.fischer@economia.cz

Vydát se do kina na hraný film o skutečné žijící osobnosti, která nota bene pořád existuje v mediální i jiné paměti – mimo jiné i proto, že skončila tragickou smrtí a byla velmi oblíbená – je riskantní podnik. Jen málokdy autoři v takovém pří-

padě najdou odvahu ke kritickému pohledu, který by se vyhnul oslavné lince. A i když se už tak stane, jsou kritická místa spíše vyvažující odzobou než objevováním nového, neznámého, překvapivého.

Filmová hagiografie

Jen výjimečně se ale najde případ, kdy by byl film k zobrazování člověka tak nekritický (dokonce ani obrovsky vstřícný) Gándhí Ri-

chara Attenborougha z roku 1982 takový není), takže mu lze snadno připsat označení „filmová hagiografie“. Z tohoto úhlu pohledu je snímek Diana režiséra Olivera Hirschbiegela, kterého zvoboroval za psychologický svobor konce nacistického impéria Pád třetí říše, opravdu téměř nesnesitelný: limonáda, přelázaná, nevkusná.

Jenže vyslovením takového odsudku, který se nezdá přehnaně

nespravedlivý, bychom přehlédli důležité detaily, který Dianu přece jen zabarvuje do pastelovějších, měkčích odstínů.

Hirschbiegel se nepokoušel o prvoplánovou oslavu (připustíme možnost, že není úplný šílenec), která kdekoho slabšího a méně cynického dožene k slzám. Režisér se „pouze“ snažil natočit film očima princezny.

Jak ona by se chtěla vidět? Co ona sama by považovala za důležité? Ja-

kou zprávu, náladu, pocit by chtěla zanechat? Takový sebeobraz nemusí být nutně kritický, může být dokonce velmi umělý, ale nemusí být úplně zbytečný, nezajímavý, neinspirativní. Ostatně Diana a s ní její spolurežisér Hirschbiegel mají poměrně silné alibi. Jak ve filmu říká sama Lady Di v podání civilní, ale misty až rozpustilé Naomi Wattsou: Jsem princezna, a princezna, protože je princezna, může všechno, a všechno se jí také musí odpustit, tak to prostě je.

Lze se zlobit na Dianu za to, že za centrum posledních dvou let života považovala vztah k pákistánskému kardiologovi Hasnatu Khanovi? A je možné ji vyčítat, že tuto lásku prožívala s pubertální odevzdaností, jejíž stopy Hirschbiegel pečlivě sbírá od ložnice po útesy v autech a romantické procházky v přímořské mlze? Problematictější je politická sebestylizace „první princezny světa“, která slitovně pomáhá každému, od lidí postižených válkou, chudobou, vážným postižením nebo třeba nemocí AIDS. Tady by se i ten nejlepší hagiograf musel trochu stydět, trochu... A nestydí se více jenom proto, že Diana hovoří anglicky, tedy v jazyce, v němž přehnaný patos rozřeďuje přirozený vtip (wit, esprit).

Hra s bulvárem

Naopak velmi ambivalentní, až ironické je Dianino (režisérovo) vnímání role médií při utváření života celebrity. Diana s nimi umí skvěle pracovat, jakkoliv jí jinak velmi otravují život, což je napětí, které zná i leckterá známá osobnost v Česku. Ta se ovšem používá obvykle zlobí, jaké hyeny v bulváru pracují. Dianina mediální lekce spočívá v dobrovolném převzetí této hry se slávou („Ale dodržuje pravidla, prosím!“), která je cenou za to, že člověk JE princezna, která může vše, co chce, a proto si také nemusí hrát na slavnou, protože slavná je. Leč hlavní otázkou zůstává: k čemu takovou slávu člověk použije, v soukromí či na veřejné scéně.

Nejprekvapivější částí „osobní hagiografie“ princezny Diany prostřednictvím režiséra Hirschbiegela“ je minimalizace mateřské roviny, která sice není potlačena úplně, ale v milostném příběhu o princezně, kterou odmítá milující princ, hraje jen okrajovou roli. Film Diana se primárně pokouší zachytit touhu ženy a chce nechat její smutnou nenaplněnost doznít až do konce, tak jako v textu slavné písně Jacquese Brela „Ne me quitte pas“, která jako obava doprovází nejšílnější a možná také nejkrásnější záběry Dianina štěstí s Hasnatem: „Je ferai un domaine/ OÙ l'amour sera roi/ OÙ l'amour sera roi/ OÙ tu seras reine/ Ne me quitte pas (Vytvořím panství/ kde bude vládnout láska/ kde láska bude zákon/ kde ty budeš královnou/ neopouštěj mě).“

Diana

Režie: Oliver Hirschbiegel
Bontonfilm, premiéra: 19. září

Výtvarné umění

Ital kupuje české umění

Pavel Vokatý
pavel.vokaty@economia.cz

Co spojuje malíře Jakuba Matušku, bývalého streetartového umělce Jana Kalábu nebo Romana Týce ze skupiny Ztohoven? Italský obchodník s realitami Francesco Augusto Razetto, který se po dvaceti letech života v Česku rozhodl prozkoumat, kam se tuzemské umění dostalo čtvrt století po sametové revoluci. Pomocí sociálních sítí zveřejnil výzvu k uspořádání výstav Et cetera, pro niž hledal české umělce do čtyřiceti let jako reprezentativní vzorek svého pokusu. Ozvalo se mu na sedm set lidí, z nichž kurátoři vybrali dvanáct. Jejich práce jsou až do konce září k vidění v Italském kulturním institutu a zároveň tvoří základ Razettovy nové sbírky. Do současnosti se totiž zabýval československým

socialistickým realismem, kdy vytvořil jednu z největších sbírek tohoto typu umění v Česku.

„Zajímalo nás, co spojuje, nebo naopak rozděluje jednu generaci českých umělců a co tito lidé mohou společností nabídnout,“ říká Razetto a naráží tím i na téma cenzury. Zatímco před čtvrtstoletím byla oficiální tvorba bez dozoru nemyslitelná, nyní panuje v umění naprostá volnost. Jím spravovaná nadace Eleutheria odkoupila od každého z umělců jedno dílo, čímž svou sbírku „sorely“ rozšířila o další úroveň. Výstava Et cetera má na jaře putovat do Říma, ale už teď je jasné, že se bude přísti rok vyhlášen další ročník. Jde o zajímavý pohled, jak tuzemskou scénou vnímají cizinci.

K českému umění se Razetto dostal paradoxně přes antikvariáty, bazary a v některých případech i kontejnery na odpad. Když se

IHNED.cz

RECENZE
VÝSTAVY
ET CETERA NA
art.ihned.cz

v roce 1990 přestěhoval z Benátek do Prahy, aby tu rozjel obchod s realitami, překvapilo ho, jak negativní vztah mají Češi k umění z éry komunismu. Postupně se tomuto typu tvorby začal věnovat, až shromáždil stovky obrazů a soch z období let 1948 až 1989. Ty pak před čtyřmi lety vystavil v pražském Mánesu. Nyní pro ně chce vybudovat i vlastní muzeum jako protipól k „ostalgičtým“ atrakcím na pražských turistických tepech. Vždyť řada jejich autorů byla žaky meziválečných avantgardistů.

I když už se sbírka československého realismu zdá ucelená, Razetto přesunul svůj zájem dál na východ. Konkrétně do Vietnamu. Zaměřil se na tamní propagandistické plakáty, z nichž před třemi lety uspořádal výstavu v pražském Veletřzním paláci i v Evropském parlamentu v Bruselu.

INZERCE

AUKCE VÝTVARNÉHO UMĚNÍ
22. září 2013, 13.30 hodin
Galerie Nová síň, Votršská 3, Praha 1

PRAGUE AUCTIONS
Detail - Miroslav Tichý

info@pragueauctions.com
+420 603 770 945
www.pragueauctions.com